

رام - شانزدهم ارداد

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

شانزدهم مرداد

روز پنجشنبه شانزدهم مرداد سال ۱۲۳۰ هجری خورشیدی در شماره‌ی ۲۷ روزنامه‌ی وقایع اتفاقیه که امیر کبیر بنیانش نهاده بود، آگهی‌ای برای فروش کتاب انتشار یافت و این نخستین نمونه از این دست در مطبوعات ایران بود. بیش از نیم قرن بعد همین روند گسترش مطبوعات جدید و سازماندهی انجمنهای مشروطه‌خواه باعث شد محمدعلی شاه نتواند مجلس را ببندد و آزادیخواهان را سرکوب کند. با این همه کشمکشی میان دو طرف همچنان باقی بود. روز شانزدهم مرداد ۱۲۸۸ سیدحسن مدیر روزنامه جیل‌المتین به اتهام اهانت به قانون محمدی تحت تعقیب دادگستری قرار گرفت. درست یک سال بعد روز دوشنبه ۱۶ مرداد ۱۲۸۹ درگیری‌ای در پارک اتابک رخ داد و مجاهدین تبریزی که سلاحشان را تحویل دولت نمی‌دادند و نزد ستار خان سنگر بسته بودند به دست قوای دولتی به رهبری پیرم خان خلع سلاح شدند و ستارخان در این میان از ناحیه‌ی پا زخمی شد. یک سال (۱۲۹۰) بعد باز مستبدین برای به دست گرفتن قدرت خیز برداشتند و در چنین روزی که سه شنبه هم بود، ارشدالدوله توانست در نبردی بر قوای ملی غلبه کند. اما کارش پیش نرفت. در همین روز مورگان شوستر که در خدمت وزارت مالیه‌ی ایران بود مائور استوکس انگلیسی را استخدام کرد و ژاندارمری در شمال ایران مالیات ملاکان را گردآوری کرد. اما در همین حدود جنبش جنگل شروع می‌شد و کمی بعد که بلشویکها در روسیه به پیروزی رسیدند از آن راه به شمال ایران رخنه کردند. در ۱۲۹۹ به همین خاطر استاروسلسکی که به مقام امیرتومانی رسیده بود مامور پاکسازی گیلان از بلشویکها شد.

با این همه تاریخ جهان در این روز شاهد رخدادهای خشونت‌بارتری بوده است. در سال ۳۲۲ پیش از میلاد دولت‌شهرهای یونان به رهبری آتن با آنتی پاتر سردار مقدونی جنگیدند و در نبرد کرانون شکست خوردند. یونانی‌ها پس از آن به اقتدار اسکندر گردن نهادند و خودمختاری دولت‌شهرهای یونانی که در عصر هخامنشی برقرار بود پایان یافت. در سال هشتم هجری خورشیدی آوارها و اسلاوها به محاصره‌ی کنستانتینوپل پایان دادند. حدود یازده قرن بعد همین اسلاوها در قالب کشور روسیه سازمانی سیاسی پیدا کردند و در سال ۱۰۹۳ نیروی دریایی نوپای روسیه در نبرد گانگوت بر ناوگان سوئد پیروز شدند و نخستین نمایش قدرت خود را انجام دادند

نبرد گانگوت

در شانزدهم مرداد ۱۱۹۸ سیمون بولیوار در نبرد بویاچا در ونزوئلا بر قوای اسپانیایی غلبه کرد و آزادیخواهان را بر این سرزمین چیره ساخت. در ۱۳۱۲ قوای عراقی به رهبری بکر صدقی عسکری به منطقه‌ی سمیل در شمال موصل حمله بردند و بین پنج تا شش هزار تن از شهروندان آسوری این منطقه را کشتار کردند. بکر صدقی خود کرد بود اما به آرمانهای پان‌عربی دولت نوپای عراق پیوسته بود و مبلغ این جریان بود. در ۱۳۷۷

هم بمب‌گذاری در سفارت آمریکا در دارالسلام تانزانیا و نایروبی کنیا به مرگ ۲۱۲ نفر انجامید. یک سال بعد (۱۳۷۸) هم سپاه بین‌المللی اسلام به رهبری مجاهد بن عبدالخطاب از چین خروج کرد و در داغستان با قوای

روسی جنگید

نبرد بویاچا

این روز با دگرگونی‌های نهادی‌ای هم مصادف بوده است. در ۱۱۶۸ وزارت جنگ آمریکا با فرمان اولین رئیس‌جمهور آمریکا جرج واشینگتن تاسیس شد، در ۱۳۱۹ دولت نازی منطقه‌ی آلزاس لورن را بدون جنگ بار دیگر به قلمرو آلمان بازگرداند و در ۱۳۳۹ ساحل عاج از فرانسه استقلال یافت.

شامگاه شانزدهم مرداد سال ۱۳۰۹ آخرین لینچ
سنتی سیاهپوستان در ایندیانا ای آمریکا انجام پذیرفت
(تصویر روبرو). در جریان این حادثه توده‌ی مردم دو
سیاهپوست (گویا بیگناه) که به دزدی و قتل متهم بودند
را از زندان بیرون کشیدند و کتک زدند و به قتل رساندند.
جالب آن که ۲۹ سال بعد (در ۱۳۳۸) همان مردم نقش

لینکلن را در مقام قهرمان مبارزه با نژادپرستی روی سکه‌های پنی جای دادند، که هنوز هم همان‌جاست!

در میانه‌ی این دو رخداد، در ۱۳۲۳ شرکت آی بی ام اولین ماشین حساب خود را ساخت و در ۱۳۳۴ مهندسان

ارتباطات توکیو که شرکت نیای سونی محسوب می‌شود اولین رادیو ترانزیستوری‌اش را در ژاپن فروخت

دو آدمکش صاحب سبک: بکر صدقی عسکری و الیزابت باتوری

در این روز دو شخصیت جالب توجه هم زاده شده‌اند. یکی شان ولید جنبلاط سیاستمدار و خبرنگار لبنانی و رهبر دروژی‌هاست (۱۳۲۸) و دیگری الیزابت باتوری زن اشرافزاده‌ی بلغاری (۹۳۹). الیزابت قاتل زنجیره‌ای بود و زنان را می‌دزدید و بعد از شکنجه به قتل می‌رساند. کتاب گینس او را در میان قاتلان زن دارای بالاترین شمار قربانیان دانسته است و در برخی منابع شمار کشتگان‌اش را ۶۵۰ نفر تخمین زده‌اند!